

Checklist dels ACOD*

Recurs per sistematitzar l'educació sanitària dels anticoagulants orals directes

1. Què són?

Són medicaments que eviten que la sang es coaguli a les artèries, a les venes o al cor; prevenen que coàguls preexistents es facin més grans, i fan que aquests coàguls es dissolguin.

2. Indicació

- Fibril·lació auricular (prevenció d'íctus i embòlia).
- Cirurgies de recanvi de maluc o genoll.
- Trombosi venosa profunda i embolisme pulmonar.

3. Posologia

- El **rivaroxaban** s'ha de prendre amb els àpats per maximitzar-ne l'absorció.
 - L'**apixaban** i l'**edoxaban** es poden prendre amb o sense els àpats.
 - El **dabigatran** es pot prendre amb o sense els àpats, però prendre'l conjuntament amb el menjar pot alleujar les molèsties gàstriques.
- Les càpsules no s'han d'obrir ni mastegar i s'han de mantenir sempre en el blíster original.

4. Adherència

- Quan s'oblida o es deixa de prendre un ACOD, es produeix una baixada relativament ràpida de les concentracions plasmàtiques que comporta una pèrdua de l'efectivitat del medicament.
- Poden ser útils les ajudes per recordar la presa de la medicació com ara la programació d'alarmes o l'ús de pastillers. Si s'utilitzen pastillers, les càpsules de dabigatran s'han de mantenir dins el seu blíster.
- No s'ha d'aturar el tractament sense comentar-ho amb el metge.

5. Oblit

Si s'oblida una dosi **no s'ha de prendre mai el doble de dosi i s'ha de fer el següent:**

- **Si la pauta d'administració és d'un cop al dia:** s'ha de prendre en les 12 hores següents a l'oblit. Si han passat més de 12 hores, s'ha d'ometre i prendre la dosi següent com habitualment.
- **Si la pauta d'administració és de dos cops al dia:** s'ha de prendre en les 6 primeres hores després de l'oblit de la dosi. Si han passat més de 6 hores, s'ha d'ometre i prendre la dosi següent com habitualment.

6. Error

- Si per error es pren una quantitat superior a la recomanada cal posar-se en contacte amb el metge o trucar al **061 CatSalut Respon** el més aviat possible.

7. Seguiment

- S'han de realitzar visites periòdiques per reavaluar el risc trombòtic i hemorràgic del pacient, l'adherència a l'ACOD, la presència d'efectes adversos, etc.
- S'ha de fer un control de la funció renal com a mínim anual, i més sovint en el cas de pacients amb insuficiència renal, en edat avançada o en els que se sospita que hi pot haver hagut un empitjorament de la funció renal.

8. Efectes adversos

· És important que el pacient sàpiga que durant el tractament poden aparèixer hemorràgies menors, com ara epistaxi o gingivorràgia, però que no s'ha d'interrompre el tractament sense consultar-ho amb el metge.

· Els efectes adversos requereixen atenció mèdica urgent en les situacions següents: traumatisme important, hemorràgies greus, melenes o signes d'íctus.

9. Interaccions

· S'ha d'evitar l'automedicació i s'ha d'informar el metge en cas de començar a prendre o suspendre algun medicament.

· Si es requereix un analgèsic és preferible el paracetamol, i s'han d'evitar els AINE i les plantes medicinals.

· Cal informar tots els professionals sanitaris que s'està en tractament amb ACOD especialment en el cas que es necessiti l'administració de medicaments parenterals (sobretot via intramuscular) o vacunes.

10. Embaràs i lactància

· Es requereix utilitzar mètodes anticonceptius en dones en edat fèrtil. En dones amb un TEV, generalment són preferibles els anticonceptius amb només progestàgens.

· Els ACOD no s'han d'utilitzar en l'embaràs ni durant la lactància materna.

· Les dones que es quedin embarassades o que estiguin planejant un embaràs han de comunicar-ho ràpidament al seu metge ja que podria ser necessari un canvi de tractament.

11. Intervencions

· Cal que el pacient informi al professional sanitari que està en tractament amb un ACOD. En funció del procediment, s'indicarà si s'ha d'interrompre el tractament i com s'ha de fer.

12. Estil de vida

· S'han d'evitar els esports de contacte (boxa, rugbi, futbol) i de risc (esquí o equitació) ja que hi ha un increment del risc de caigudes, hematomes i sagnat.

· S'ha d'evitar la sequedat nasal i es recomana mantenir una higiene dental i bucal adequada per disminuir el risc d'hemorràgies.

· En general, es recomana no consumir alcohol. Tot i que no afecta les concentracions d'ACOD pot incrementar indirectament el risc de sagnat per accidents, malaltia hepàtica i sagnat GI.

13. En cas de dubte...

· Cal consultar el professional sanitari o trucar a **061 CatSalut Respon**.

14. Verificar la comprensió

· Comprovar que el pacient ha entès tota la informació amb tècniques *teach back* tipus "*Em vull assegurar que li he explicat bé el que ha de fer. Digui'm com s'ha de prendre la medicació*".

*ACOD: anticoagulants orals d'acció directa;
AINE: antiinflamatori no esteroïdal; GI: gastrointestinal;
TEV: tromboembolisme venós.